

Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald

ChristenUnie | SGP

Leiderdorp

ChristenUnie-SGP fractienotitie één welzijnsorganisatie

Deze notitie is geschreven vanuit grote zorgen bij de ChristenUnie-SGP fractie Leiderdorp over de vorming van één welzijnsorganisatie en de manier van aanbesteden om daar toe te komen. Via deze notitie doen we een ultieme poging dit dossier een andere kant op te laten gaan. Dit is een dossier waarop de raad in besluitvormende zin nooit goed in positie is geweest, en de wijze waarop de aanbesteding nu vorm krijgt, dreigt uit te draaien op kapitaalvernietiging van de vele betrokken professionals en vrijwilligers die zich nu voor Leiderdorp inzetten. Wij roepen in deze notitie op niet tot gunning over te gaan, de aanbesteding voorlopig in te trekken, en we stellen een aantal alternatieven voor.

Wij zullen deze notitie inbrengen bij het Politiek Forum bij het agendapunt over de Kadernota 2019-2022 op 2 juli en de bespreking in de raad van diezelfde Kadernota 2019-2022 op 9 juli.

Deze notitie gaat achtereenvolgens in op:

1. Voorgeschiedenis
2. Risico's van de huidige aanpak
3. Voorstel voor de korte termijn
4. Alternatieven voor meer samenwerking in het welzijnsdomein in Leiderdorp

1. Voorgeschiedenis

In dit dossier is de voorgeschiedenis nogal cruciaal. Hierbij:

Datum	Notitie en specifieke passage	Commentaar
Mei 2014	Coalitieakkoord D66, VVD en CDA: <i>Wij vragen de welzijnsorganisaties Pluspunt en Sociaal Cultureel Werk Leiderdorp om op korte termijn met een uitgewerkt voorstel te komen voor één welzijnsorganisatie zodat er één efficiënte aanbieder is voor de doelgroep tussen 0 tot 100+.</i>	Deze passage wordt vaak aangehaald als eerste aanleiding waarom er een welzijnsorganisatie moet komen. Maar deze passage kan geen reden zijn om een aanbesteding te starten, want in deze afspraak ligt het initiatief bij een beperkt aantal organisaties zelf, die bovendien met name genoemd worden (twee ipv de 19 waarvan nu subsidie is opgezegd).
26 juni 2017	Sociale agenda Leiderdorp. Daarin staat: <i>Het voorstel 'Op naar een efficiënte welzijnsorganisatie voor 0 tot 100+' dat Sociaal Cultureel werk en Pluspunt in oktober 2015 naar het college stuurden, is de aanleiding geweest om als gemeente samen met deze partners de rol en de vorm van het welzijn opnieuw te bekijken. Om recht te doen aan de inhoud zoeken we naar nieuwe manieren van organiseren. Deze zoektocht wordt uitgewerkt als onderdeel van de Sociale Agenda.</i>	Er wordt regelmatig gezegd dat de keuze voor de aanbesteding van één welzijnsorganisatie voortvloeit uit de sociale agenda, maar in de sociale agenda wordt alleen gesproken over een zoektocht hoe het welzijn te organiseren, en dat dit nader uitgewerkt zal gaan worden. Er is geen uitgewerkt voorstel geweest met de verschillende mogelijke oplossingen (waarvan de aanbesteding één mogelijke oplossing is), inclusief de argumenten, kosten en risicoanalyse van de verschillende opties.
12 september 2017	Collegebesluit om een aantal subsidies te be-eindigen en opdracht te geven aan één partner	Opvallend is dat het college in september 2017 een collegebesluit heeft genomen om de opdracht aan één partner te geven, terwijl twee maanden daarvoor in een notitie die de raad heeft vastgesteld nog gesproken is over een zoektocht hoe het welzijn te organiseren.
10 november 2017	In de begroting 2018-2022 staat: <i>Het college van B&W gaat per januari 2020 aan één partner de opdracht verstrekken om in de welzijnsbehoeftes van alle inwoners in Leiderdorp te voorzien.</i> Bij de behandeling van de begroting heeft het CDA gevraagd de toezegging te doen dat er geen aanbesteding voor de welzijnsorganisatie komt.	Opvallend is dat hier staat dat het college per 1 januari 2020 (en niet per 1 januari 2019) de opdracht wil verstrekken aan een nieuwe organisatie. Dus dat zijn de kaders die de raad aan het college heeft meegegeven. En bovendien valt op dat het college hier nog niet de keuze heeft gemaakt om de opdracht aan te besteden.

	Wethouder Beekhuizen gaf daarop aan die toezegging niet te doen. Daarvoor is het aldus de wethouder te vroeg, het college wil alle opties openhouden.	
21-26 februari 2018	Op 21 februari is een notitie van het college afgerond die op 26 februari in een informatieavond is toegelicht. Hierin is de keuze gemaakt om tot een aanbesteding over te gaan.	Over deze keuze is de raad ingelicht, maar hierover heeft in het forum en in de raad geen discussie plaatsgevonden. De reikwijdte van de opdracht wordt niet definitief bepaald, dat is onderwerp van de marktconsultatie onder de aanbesteding.
29 maart 2018	ChristenUnie-SGP dient een motie in om voor 1 mei in de gemeenteraad over de één welzijnsorganisatie te spreken, voordat dat de aanbestedingsstukken worden gepubliceerd.	Deze motie krijgt geen steun van andere fracties.
10 juli 2018	Het college zal besluiten over voorlopige gunning	

Uit deze voorgeschiedenis blijkt wat ons betreft drie dingen:

1. De kaders die de raad op hoofdlijnen heeft gesteld, kunnen niet worden uitgelegd als een pleidooi om via een aanbesteding één welzijnsorganisatie in te richten. De begroting is het enige door de raad vastgestelde stuk waarin staat dat er één welzijnsorganisatie komt, en daar staat 1 januari 2020 als de ingangsdatum.
2. De raad is door het college op de hoogte gehouden van de stappen (informatievoorziening), maar op essentiële momenten is de raad niet in positie gebracht om keuzes te maken.
3. Het heeft ontbroken aan een uitgewerkt voorstel dat in de gemeenteraad is besproken met de verschillende mogelijke oplossingen, argumenten, kosten en risico's.

2. Risico's van de huidige aanpak

Op dit moment, eind juni, is de inschrijving voor de aanbesteding in de laatste fase. Er komen berichten naar buiten dat een aantal louter in Leiderdorp werkende organisaties, geen onderaannemer zijn van de partijen die inschrijven. De aanbestedingsopdracht zoals geformuleerd door college **maakt samenwerking met lokale organisaties niet noodzakelijk**. Door de inrichting van de aanbesteding dreigt nu kapitaalvernietiging, die verder reikt dan alleen het kapitaal van vrijwilligers. Het gaat ook het verliezen van bestaande netwerken met de doelgroep.

Meer uitgewerkt gaat het om de volgende risico's:

a. In programma van eisen komt het woord vrijwilliger niet voor, en in de gunningscriteria nauwelijks.

In het programma van eisen komt het woord vrijwilliger niet één keer voor. In de aanbestedingsleidraad worden vrijwilligers wel in de opdracht genoemd, maar verder alleen in het subgunningscriterium communicatie-plan. Dit betekent dat een partij die met een goed voorstel komt, maar daarbij geen gebruik maakt van bestaande vrijwilligers, heel goed de opdracht zou kunnen krijgen. Het college heeft daarmee de breed geformuleerde wens vanuit de raad oog te hebben voor bestaande vrijwilligers, niet vertaald. Dit leidt ook tot de conclusie dat inschrijvende partijen zich blijkbaar via de eisen die in de opdracht zijn gesteld, niet gedrongen voelen om via onderaannemerschap gebruik te maken van de expertise van een aantal bestaande en uitsluitend in Leiderdorp werkende partijen. Dat is een onbegrijpelijke fout, ook omdat in de verkiezingscampagne, bijv. in het Leiderdorps ouderendebat, door alle partijen aangegeven is de bestaande expertise, netwerken en vrijwilligers te willen behouden.

b. Het overnemen van vrijwilligers is een onzeker avontuur

Indien een aantal organisaties gaan verdwijnen en ook geen onderaannemer zijn, dan vallen die organisaties weg. Het is zeer de vraag of vrijwilligers over gaan stappen naar de nieuwe aanbieder, en bij een aantal burgerinitiatieven is al zeker dat ze dat niet gaan doen. Vrijwilligers hebben geen enkel contract of verplichting, dus ze zijn vrij om met hun 'voeten te stemmen'.

c. Geen aandacht voor scholing specifieke vrijwilligers

Doordat vrijwilligers nauwelijks aan bod komen in de aanbestedingsstukken, is er al helemaal geen aandacht voor dat specifieke vrijwilligers, bijvoorbeeld die van Schuldhulpmaatje, uitgebreid getraind zijn om hun werk te doen. Een dergelijke organisatie werkt met een landelijke methodiek en bijscholing. Als een dergelijke organisatie geen onderaannemer is van de nieuwe organisatie, raken vrijwilligers (als ze al overstappen) de verbinding met de moederorganisatie en de kwaliteitsborging kwijt. Schuldhulpmaatje als organisatie zal blijven bestaan, maar is dan niet meer beschikbaar voor Leiderdorpse inwoners. Een bestand aan vrijwilligers zal opnieuw moeten worden opgebouwd. Een gemiste kans!

Een ander voorbeeld is de scholing van de vrijwilligers van Pluspunt die ouderen bezoeken van 75 jaar en ouder. Voor dergelijke initiatieven is recent veel aandacht nu een aantal grote steden, waaronder Rotterdam, hier mee is gaan werken. In Leiderdorp en omliggende plaatsen is hier al sinds 2000 mee gestart!

d. De aanpak is gestoeld op een niet duidelijke probleemstelling – samenwerking vindt wel degelijk plaats.

De probleemstelling lijkt te zijn dat iedereen zich op zijn eigen doelgroep richt, zonder samenwerking. Dat doet geen recht aan de werkelijkheid. Juist door de discussie over de toekomst van het welzijn in Leiderdorp is voor iedereen duidelijk geworden hoeveel samenwerking er is. Een paar voorbeelden:

- Saaamen, Dagbesteding van Pluspunt, ActiVite en Gemiva-SVG
- 'Welzijn op recept', samen met Huisartsen, Pluspunt, SCW, CJG, STL, en Sportservicepunt. Dit project is ondersteund door REOS en nog onlangs gesubsidieerd door de gemeente Leiderdorp. Gestart in mei 2018 en de welzijnscoaches zijn afkomstig van Pluspunt en het SCW. (zie ook www.welzijnopreceptleiderdorp.nl)
- Het Zomeractiviteitenprogramma, deze week verspreid bij het Leiderdorps Weekblad. Een prachtig voorbeeld van samenwerking.

3. Voorstel voor de korte termijn

Als ChristenUnie-SGP zullen we dan ook in de raad van 9 juli bij de behandeling van de kadernota het college oproepen om niet tot gunning over te gaan. Dat geeft de ruimte om het gesprek te voeren over hoe de samenwerking in Leiderdorp in het welzijnsdomein plaatsvindt en hoe we dat kunnen verbeteren. Op die manier kan de nieuwe situatie nog steeds per 1 januari 2019.

4. Alternatieven voor de toekomst van het welzijn in Leiderdorp

Er zijn alternatieven om de doelstellingen te realiseren, zonder het ontwrichtend effect van een aanbesteding, en met meer behoud van lokale expertise en opgebouwde netwerken. Dit alternatief zorgt ervoor dat de gemeente in dialoog kan blijven met partijen, in plaats van de huidige situatie als gevolg van de aanbesteding, waarin maandenlang niet met partijen gesproken kan worden om de 'markt' niet te verstoren.

Dit alternatief bestaat uit de volgende vier onderdelen:

1. Stel als gemeenteraad een opdracht vast voor het welzijnsdomein in Leiderdorp. In de bestaande notities ligt daarvoor een goede basis.
2. Vraag aan alle bestaande partijen op basis van deze opdracht, de volgende drie dingen:
 - a) Aan te geven op welke manier ze nu al samenwerken met andere organisaties
 - b) Aan te geven welke groepen in hun optiek op dit moment onvoldoende bediend worden, en welke bijdrage ze kunnen leveren om dat alsnog te doen.
 - c) Aan te geven welke initiatieven ze willen ondernemen om die doelgroepen te bereiken en samenwerking te verbeteren.
3. Over de reacties van de bestaande partijen op deze opdracht wordt per partij en met alle partijen gezamenlijk gesproken. Dat leidt tot afspraken, die onderdeel worden van de subsidie voor 2019 en verder.
4. Op het moment dat een partij zich niet aan die afspraak houdt, wordt de subsidie in het jaar daarna verlaagd of zelfs stopgezet.